

اختلاف هویتی یهودیان آمریکا و رژیم صهیونیستی؛ دستور کار سیاستی

ناصر پورحسن^۱، سید یوسف قرشی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۲۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۱۷

چکیده: جمعیت یهودیان در دنیا، حدود ۱۵ میلیون نفر تخمین زده شده که ۸۵ درصد آنها در آمریکا و سرزمین‌های اشغالی سکونت دارند. اگرچه صهیونیسم و یهودیت معادل هم نیستند؛ زیرا تعدادی از یهودیان، ضد صهیونیسم سیاسی‌اند و تعدادی از غیر یهودیان نیز طرفدار صهیونیسم می‌باشند؛ با این وصف یهودیان وجه غالب صهیونیسم محسوب می‌شوند. یهودیان دارای هویت واحدی نیستند بلکه در بین آنها شکاف‌های بسیار فراوانی وجود دارد. سوال اصلی مقاله عبارتست از: دیدگاه یهودیان آمریکا و رژیم صهیونیستی نسبت به آرمان‌های صهیونیسم چگونه است؟ فرضیه مقاله با استفاده از نتایج موسسه نظر سنجی pew نیز اینگونه صورت‌بندی شده‌است: یهودیان ساکن آمریکا و سرزمین‌های اشغالی از نظر اعتقاد به آرمان‌های صهیونیسم، پایبندی به عقاید و مراسم یهودیت و عملکرد رژیم صهیونیستی دیدگاه‌های متفاوتی دارند. این اختلاف دیدگاه باعث کنش‌های سیاسی متفاوتی از جمله کاهش مهاجرت یهودیان آمریکا به سرزمین‌های اشغالی شده‌است. صهیونیسم بین‌الملل، ضمن پذیرش تلویحی این اختلاف، اعمال نفوذ یهودیان در سیاست آمریکا و حتی جهان را مکمل مهاجرت یهودیان سایر مناطق دنیا به سرزمین‌های اشغالی می‌داند و می‌کوشد که این اختلافات را کاهش دهد. هدف اصلی این مقاله، گشایش سویه جدیدی در مطالعات صهیون پژوهی و تبیین شکاف‌های واقعی بین جوامع یهودی بویژه آمریکا و سرزمین‌های اشغالی و توصیه‌های سیاستگذارانه در این زمینه است.

واژگان اصلی: آمریکا، صهیونیسم، رژیم صهیونیستی، یهودیت، مهاجرت، هویت.

۱. دانشیار علوم سیاسی دانشگاه آیت الله بروجردی، بروجرد، ایران (نویسنده مسئول) N.pourhassan@abru.ac.ir

۲. استادیار علوم سیاسی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

مقدمه

براساس آخرین آمار اعلام شده در کتاب سال یهودیان آمریکا، جمعیت یهودیان دنی در سال ۲۰۲۰ با افزایش ۶۳ صدم درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹ به ۱۴ میلیون و ۷۸۷ هزار و ۲۰۰ نفر برآورد شده است. بر این اساس، پراکندگی جغرافیایی جمعیت یهودیان دنیا اینگونه است: ۴۶ درصد در اسرائیل؛ ۳۹ درصد در آمریکا؛ ۹ درصد در اروپا؛ ۵ درصد در آمریکای لاتین و سایر کشورهای آمریکای شمالی و ۱ درصد نیز در بقیه قاره‌های دنیا. (American Jewish Year Book, 2020: 440) به رغم آمار مذکور، تعداد جمعیت یهودیان دنیا کاملاً مشخص نیست، زیرا با توجه به چند تابعیتی بودن تعداد فراوانی از یهودیان دنیا و اقامت آنها در سرزمین‌های اشغالی و نیز شهروندی همزمان آنها در کشورهای غربی؛ ممکن است یک یهودی در چند کشور در آمار جمعیت یهودیان محاسبه شود. یکی از مفروضات در بین صهیون‌پژوهان و حتی سیاستگذاران جمهوری اسلامی، یکسان‌انگاری یهودیان آمریکا و سرزمین‌های اشغالی است. این مقاله ضمن پذیرش بنیان‌های مشترک بین بخش عمده یهودیان دنیا، بر اختلافات میان یهودیان در سرزمین‌های اشغالی و آمریکا متمرکز می‌شود و هدف آن طرح دیدگاهی جدید در مطالعات صهیون‌پژوهی است. براین اساس سوال اصلی مقاله عبارتست از: دیدگاه یهودیان آمریکا و رژیم صهیونیستی نسبت به آرمان‌های صهیونیسم چگونه است؟ پاسخ اولیه‌ای که به عنوان فرضیه پردازش می‌شود نیز اینگونه صورت‌بندی می‌شود: یهودیان ساکن آمریکا و سرزمین‌های اشغالی از نظر اعتقاد به آرمان‌های صهیونیسم، پایبندی به عقاید و مراسم یهودیت و نیز عملکرد رژیم صهیونیستی، دیدگاه‌های متفاوتی دارند. این اختلاف باعث کنش‌های سیاسی متفاوتی از جمله قداست‌زدایی از رژیم صهیونیستی و کاهش مهاجرت یهودیان آمریکا به سرزمین‌های اشغالی شده‌است. صهیونیسم تلویحی این اختلافات را پذیرفته و لایبگری در آمریکا و تأثیر گذاری بر سیاست جهان از طریق مرکزیت سیاسی آمریکا و نهادهای بین‌المللی را مکمل سکونت یهودیان در سرزمین‌های اشغالی تلقی می‌کند. با توجه به ماهیت نظام جمهوری اسلامی و اختلاف بنیادین آن با صهیونیسم بین‌المللی - که موضوعی متفاوت با یهودیت است - و نیز اقدامات گسترده آن علیه جمهوری اسلامی، شناخت دقیق و واقع‌بینانه اجزای متشکله این نظام در وهله نخست، ضرورتی علمی و در مرحله بعد برای سیاست‌گذاری در این زمینه بایسته است. داده‌های خام این پژوهش از منابع دسته اول و معتبر یهودیان استخراج و با روش توصیفی - تحلیلی پردازش می‌شود.

بطور کلی ادبیات پژوهشی موجود در باب وضعیت اجتماعات یهودی و به طور مشخص

نسبت یهودیان آمریکایی و اسرائیلی را می‌توان در قالب سه نگاه یا فرضیه مختلف به قضاوت نشست: آثاری که بر شکاف‌های موجود در اجتماعات یهودی در جهان تمرکز می‌کنند؛ مواردی که بیشتر توجه خود را معطوف به همگرایی و یکپارچگی این دسته از اجتماعات می‌کنند؛ و در نهایت، آثاری که با دیدی جامع و بعضاً عملگرایانه‌تر، واگرایی‌ها و همگرایی‌هایی اجتماعات یهودی را همزمان برجسته می‌کنند و وارد حوزه‌های سیاست‌گذارانه هم می‌شوند.

کتاب نومن جی فینکلشتاین (۲۰۱۲) در قلمرو آثاری قرار می‌گیرد که به ایجاد تحول فاحش در نگاه یهودیان آمریکایی به اسرائیل و باورهای سیاسی آنان در قبال صهیونیست‌ها اشاره می‌کنند. فینکلشتاین بر این باور است که در بازه زمانی ۱۹۶۰ تا سال‌های پایانی قرن بیستم، یهودیان آمریکایی با اولویت دادن به انگاره «میهن یهودی»، همواره از اسرائیل و سیاست‌های غیرقانونی این رژیم حمایت می‌کردند. اما با آغاز هزاره سوم به تدریج این نگاه تغییراتی را تجربه کرده است. این دگرگونی بواسطه اهمیت یافتن نهادهایی همچون دیده‌بان حقوق بشر، عفو بین‌الملل و سازمان ملل از یک‌سو، و ظهور سیاست‌مدارانی همچون جیمی کارتر و اندیشمندانی مثل استفن والت، جان مرشایمر و پیتر باینارت در جامعه علمی است. در پرتو افشاگری این نهادها و افراد، حمایت یهودیان آمریکایی از اسرائیل دچار سیر نزولی شده است. این کاهش محبوبیت یا عدم حمایت، به ویژه در میان جوانان یهودی جامعه آمریکا شدیدتر است.

اثر مهم داو وکسمن (۲۰۱۶) که در پژوهش حاضر نیز مورد استفاده قرار گرفته متعلق به این نوع نگاه است که تغییر شگرفی در اعتقاد یهودیان آمریکا نسبت به حمایت از اسرائیل رخ داده است. وکسمن بر این باور است که اسرائیل به سرعت به عامل تفرقه در میان یهودیان آمریکا تبدیل شده است و این اجتماع شکاف بزرگی ناظر به مسئله اسرائیل تجربه می‌کند. این کتاب مبتنی بر روش مصاحبه عمیق با رهبران و فعالان یهودی آمریکا در صدد اثبات این فرضیه است که سابقاً مسئله اسرائیل سبب همگرایی یهودیان آمریکا می‌شد در حالی که امروزه اسرائیل عامل واگرایی و شکاف اجتماعات یهودی شده است.

در راستای چنین نگاهی، اوفیلا سلیکتار (۲۰۰۲) به نسبت‌سنجی میان سیاست‌های اسرائیل و هویت یهودیان آمریکایی می‌پردازد. او بر این باور است که همواره با طیفی متشکل از کسانی روبرو هستیم که از یک‌سو هویت یهودی-آمریکایی‌شان بر اساس تعریف دینی و غیرسرزمینی از یهودیت استوار است و از سوی دیگر، کسانی که از نظر مذهبی ملی‌گرا یا

ارتدوکس هستند و از دیدگاه سخت‌گیرانه اسرائیل بزرگ حمایت می‌کنند. تنش بین این دو گروه، همراه با تغییرات جمعیتی، اسرائیل را به عنوان نماد هویت یهودی در آمریکا تضعیف کرده و مانع از لابی موثر برای اسرائیل شده است.

شکاف میان یهودیان آمریکایی و صهیونیست توسط ساکس، رایت و هچت (۲۰۲۲) نیز مورد توجه قرار گرفته است. ادعای این نویسندگان آن است که جامعه یهودی آمریکا از پیامدهای سلامت اجتماعی و روانی پاندمی کرونا در امان نمانده است. در چهارچوب داده‌های گردآوری شده در این کتاب، تعلیق برنامه‌های آموزشی و سفر به اسرائیل، علاوه بر برهم زدن مضامین، آیین‌ها و نقاط عطف زندگی مذهبی و فرهنگی یهودیان، انبوهی از ابتکارات را که باعث تقویت روابط بین یهودیان در نقاط مختلف جهان می‌شود، قطع کرده است.

در میان پژوهش‌های ایرانی، مقاله احمدوند (۱۳۸۹) نیز در این قلمرو با چنین فرضیه‌ای تدوین شده است که یهودیان اسرائیلی دچار شکاف‌های اجتماعی پنجگانه یعنی شکاف‌های چپ/ راست، مذهبی/ سکولار، یهودی/ عربی، اشکنازی/ سفاردی، پساصهیونیسم/ نو صهیونیسم هستند و این امر امنیت ملی آنان را تحت تأثیر قرار داده است.

اما مقاله تئودور ساسون، چارلز کادوشین و لئونارد ساکس (۲۰۱۰) با نتیجه‌گیری متفاوتی به موضوع نسبت یهودیان آمریکایی و یهودیان اسرائیلی می‌پردازد. بر پایه این اثر، برخلاف ادعای اندیشمندان علوم اجتماعی که با تأکید بر فرضیه فاصله‌گذاری (distancing) در صددند تا نشان دهند که شکاف میان این دو گروه، به‌ویژه در میان نسل جوان‌تر، بیشتر شده است، داده‌های چند نظرسنجی انجام شده طی دو دهه اخیر نشان از آن دارد که نمی‌توان الگوی ثابتی برای افزایش یا کاهش دل‌بستگی عاطفی به اسرائیل نشان داد. بنابراین سنجه‌هایی همچون تغییر نسل، ازدواج درون‌مذهبی و بیزاری سیاسی، که برای نشان دادن فاصله‌گذاری مورد استفاده قرار می‌گیرند نادرست هستند چرا که الگوی ثابتی را در گذار زمان بازنمایی نمی‌کنند.

اثر جدیدتر تئودور ساسون (۲۰۱۳) هم با همین مضمون نگاشته شده است. او بر این باور است که وجاهت اسرائیل در نگاه یهودیان آمریکایی در مقایسه با گذشته بیشتر شده است و رویکرد «تعاملی» که محصول دوره کنونی است، با استناد به شاخص‌هایی همچون سفر یهودیان آمریکایی به اسرائیل و رواج عناصر فرهنگی اسرائیل در میان این گروه از آمریکاییان قابل سنجش است. مسئله مهم و قابل توجه پژوهش ساسون آن است که او،

باورهای سیاسی و لیبرال یهودیان آمریکایی را از علقه آنان به اسرائیل و سیاست‌های غیرقانونی این رژیم تفکیک می‌کند و اشاره می‌کند که میزان تأثیر گذاری این دسته از یهودیان بر سیاست کاهش یافته است چرا که آنها دیگر به مانند گذشته دارای انسجام فکری نیستند.

در میان آثاری که به همگرایی اجتماعات یهودی آمریکایی و اسرائیلی می‌پردازد اثر امیلی آلیس کاتز (۲۰۱۵) قابل اشاره است. او در کتاب خود به بررسی نقش فرهنگ در برقراری روابط منحصر بفرد و سازنده میان ایالات متحده و اسرائیل در سال‌های آغازین تأسیس اسرائیل می‌پردازد. او اشاره می‌کند که بسیاری از یهودیان آمریکایی در آن دوره با اتکا به عناصر فرهنگی محلی اسرائیل اعم از هنر و موسیقی، با یهودیان ساکن در سرزمین اشغالی آشنا شدند که نتیجه بدوی این تعامل، ارتقاء جایگاه آمریکا در جهان و به طور خاص در خاورمیانه شد. حاصل دیگر این رابطه از منظر کاتز، نزدیکی آمریکا و اسرائیل در قرن ۲۱ است.

این نگاه در گزارش سیاست‌گذارانه بنیاد غیردولتی آوی‌چای (Avi Chai Foundation) نیز تقویت می‌شود (۲۰۱۴). مبتنی بر این اثر که به حوزه تحصیلی یهودیان آمریکایی اختصاص دارد، اسرائیل به مثابه پیونددهنده و مخرج مشترک خانواده‌های یهودی در جهان از جمله ایالات متحده محسوب می‌شود. در این چهارچوب دانش‌آموزان یهودی آمریکا که با ارزش‌های اسرائیلی آشنا می‌شوند در نقش سفیران علمی و فرهنگی به تعمیق روابط سایر ملت‌ها با اسرائیل و محبوبیت این رژیم کمک می‌کنند.

در کنار آثار فوق، دسته سومی از منابع هستند که نگاهی جامع‌تر به تعامل یا تقابل یهودیان آمریکایی و اسرائیلی دارند و معتقدند که ضمن وجود اشتراکات و قرابت‌های فکری، این دو جریان اختلافاتی با یکدیگر دارند که در مقاطع مختلف به صورت‌های متفاوتی بروز و ظهور داشته است. کتاب «آمریکایی‌سازی صهیونیسم» به قلم نایومی دابلیو کوهن (۲۰۰۳) با تعلق به این دسته از آثار، اشاره می‌کند که توسعه اولیه صهیونیسم آمریکایی نه تنها منعکس کننده پارادوکس‌ها و چالش‌هایی است که یهودیان نسل اول و دوم برای سازگاری با زندگی در ایالات متحده با آن مواجه بودند، بلکه پیامدهایی برای نگرش‌های یهودیان آمریکایی نسبت به اسرائیل در هزار سوم نیز دارد. کوهن صهیونیسم آمریکایی را منحصر به فرد می‌داند چرا که تضادهای ذاتی در ایجاد تعادل بین صهیونیسم سیاسی با مشارکت یهودیان در سیاست عمومی آمریکا را در خود جای داده است. او بر این نکته تأکید می‌کند که صهیونیست‌های

آمریکایی با اتکا به سازوکارهای این کشور، عقاید و فعالیت‌های صهیونیستی خود را با اصول و سلیقه آمریکایی آشتی دادند. لذا بدون آمریکایی شدن ایدئولوژی و سیاست آن، صهیونیسم در ایالات متحده پیشرفت چندانی نمی‌کرد.

کتاب دنیل گوردیس (۲۰۱۹) هم در زمره آثار بسیار مهمی تلقی می‌شود که نگاهی جامع به اجتماعات یهودی بویژه یهودیان آمریکایی دارد. گوردیس که تاکنون جوایز متعددی در حوزه یهودپژوهی دریافت کرده است در این کتاب با نگاهی تاریخی و زمان‌مند از ریشه‌های عدم همگرایی یهودیان دو سرزمین یعنی آمریکا و اسرائیل سخن می‌گوید و با قدم گذاشتن در قلمرو سیاست‌گذاری به طرح‌هایی اشاره می‌کند که برای همگرایی یهودیان در جهان دنبال شد اما هر یک دربرگیرنده تهدیدهایی برای اجتماعات یهودی بودند. از امتیازات این اثر آن است که با ارائه توصیه‌های سیاست‌گذارانه، یهودیان را به ایجاد آینده‌ای روشن رهنمون می‌سازد.

مقاله حاضر در دسته سوم از ادبیات مرتبط قرار گرفته و سعی می‌کند با اتکا به نگاهی جامع، علاوه بر اشتراکات اجتماعات یهودی بویژه در آمریکا و اسرائیل، به افتراقات و شکاف‌های موجود در این گروه‌ها بپردازد و در نهایت توصیه‌های سیاست‌گذارانه ناظر کشورمان، ایران ارائه نماید.

۱- تمهیدات مفهومی؛ شکاف‌های اجتماعی

این مقاله بر پایه مفاهیم «شکاف‌های اجتماعی» به معنای عام آن بین یهودیان در جامعه آمریکا و سرزمین‌های اشغالی استوار شده‌است. از اینرو ابتدا ضروری است که مفهوم شکاف‌های اجتماعی به اختصار توصیف شود تا در قسمت‌های بعدی، اختلافات یهودیان دو جامعه مذکور براساس آن تبیین شود. بطور کلی، وقتی از جامعه صحبت می‌شود، وجود طیفی از اشتراکات، مفروض گرفته می‌شود و گرنه جامعه‌ای ایجاد نخواهد شد. اما در تمامی جوامع، اختلافات و شکاف‌هایی وجود دارد؛ و اینرو جوامع به همگن و ناهمگن تقسیم می‌شوند. در جوامع ناهمگن و حتی همگن، گروه‌های مختلف حول مجموعه‌ای از ارزشها، تجربه، و منافع جمع می‌شوند و از دیگران متمایز می‌گردند. از منظر جامعه‌شناسان سیاسی، کمتر جامعه‌ای در دنیا همگن است. تمامی جوامع از نیروها و گروه‌های اجتماعی مختلفی تشکیل شده‌اند. این نیروها و گروه‌ها، تصادفی پدید نمی‌آیند، بلکه مبتنی بر علایق گوناگونی در درون ساخت

جامعه هستند. چنین علایقی اغلب پیرامون شکافهای اجتماعی شکل می‌گیرند. موضوع شکاف‌های اجتماعی پس از پیدایش جوامع مدرن بویژه صنعتی مورد توجه قرار گرفت و شکاف سنتی/مدرن اولین شکافی بود که مورد توجه جامعه شناسان بزرگ قرار گرفت.

شکاف اجتماعی عملاً موجب تقسیم و تجزیه جمعیت و تکوین گروه بندیهایی می‌شود و این گروه بندیها ممکن است تشکلهای و سازمانهای سیاسی پدید آورند. جامعه شناسان سیاسی معتقدند زندگی سیاسی در هر کشوری به شیوه‌های گوناگون تحت تأثیر شکافهای اجتماعی خاص آن کشور و نحوه صورتبندی آن شکافها قرار می‌گیرد. اما تنوع جامعه شناسی سیاسی جوامع گوناگون ناشی از نوع و شمار این شکافها و نحوه صورتبندی آنها است. در بررسی شکافهای اجتماعی پایه به تنوعات جغرافیایی و تنوعات تاریخی توجه داشت. نوع و تعداد و چگونگی صورتبندی شکافهای اجتماعی برابر عوامل گوناگون از جامعه‌ای به جامعه دیگر و از زمانی به زمان دیگر در درون یک کشور ممکن است تغییر کند. هر نوع اختلافی در جامعه را شکاف اجتماعی نمی‌گویند بلکه برای اینکه تضادی در جامعه واجد عنوان شکاف شود، باید پایدار و ماندگار و همچنین ساختاری باشد؛ یعنی موجب گسست، صفتبندی و گروهبندی در ساختار جامعه شود و نوعی عدم تعادل و توازن را در بافت جامعه موجب شود. تقسیم بندی‌های مختلفی از شکاف‌های اجتماعی وجود دارد. برخی آنها را به شکافهای اجتماعی فعال- غیر فعال؛ ساختاری- تاریخی تقسیم می‌کنند و برخی دیگر آنها را به شکافهای متقاطع یا حداقلی؛ متراکم یا حداکثری و شکافهای متخاصم تقسیم‌بندی می‌کنند (بشیریه، ۱۳۹۲: ۵۶) «تضاد» مرحله خاصی از شکاف اجتماعی است که در آن شرایط انسجام درونی در جامعه وجود ندارد و خواسته‌های هر کدام از گروه‌ها و دسته‌ها در مقابل یکدیگر قرار دارد. شکاف‌ها وقتی متخاصمانه شوند، جامعه را با مشکل جدی مواجه می‌کنند. شکافهای تخاصمی ناشی از اختلاف بر سر موضوعات هویتی، اعتقادی و ایدئولوژیک هستند. به دلیل آنکه طرفین درگیر حفظ منافع یا موجودیت خود را در گرو حذف طرف دیگر می‌بینند، در نتیجه نزاع در بالاترین درجه خود صورت می‌پذیرد (تاجیک، ۱۳۸۳: ۲۰۲).

شکاف‌های اجتماعی ریشه در ساخت اجتماع مانند هویت و زبان، تاریخ دارند؛ وقتی این شکاف‌ها موجب هویت‌یابی گروهی افراد شوند، از سطح ساخت اجتماعی به سطح شکاف اجتماعی ارتقا می‌یابند و سازمانی، نهادی و سیاسی می‌شوند، سومین سطح شکاف اجتماعی؛

سطح کلان سیاسی است که احزاب سیاسی و جنبش‌های اجتماعی که معرف هویت‌های گروهی هستند، بخش‌های مختلفی از جامعه را بسیج می‌کنند (بشیریه و قاضیان، ۱۳۸۰: ۶۵). بعضی از شکاف‌های اجتماعی حاصل سرنوشت تاریخی یک جامعه هستند و بنابراین صورت ساختاری ندارند. تحولات و تصادف‌های تاریخی در تکوین این شکافها در هر جامعه مؤثرند. بنابراین تنوعات بسیاری در نحوه شکل‌گیری آنها در جوامع گوناگون مشاهده می‌شود. از جمله شکاف‌های تاریخی باید از شکاف‌های مذهبی و فرقه‌ای، شکاف میان دین و دولت شکاف‌های قومی زبانی، نژادی و غیره سخن گفت. در مورد مذهب باید گفت که تعبیر پذیری مذاهب به نحوه اجتناب ناپذیری موجب تفرق آنها می‌گردد. برخی دیگر از شکاف‌های اجتماعی مانند شکاف‌های فرهنگی، قومی، زبانی و مذهبی محصول تصادفات تاریخی و چگونگی تکوین یک کشور از نظر تاریخی بوده‌اند. موضوع شکاف در جامعه یهودیان، بحث بسیار پیچیده‌ای است زیرا بر خلاف دیگر کشورهای دنیا، یهودیان در کشورهای مختلف پراکنده هستند. این موضوع در کنار اختلافات و تفسیرهای بسیار متفاوت از دین کهن یهودیت موجب شده که در میان صهیونیست‌ها اختلافات ایدئولوژیکی بسیاری وجود داشته باشد. صهیونیسم به‌رغم قلت، دارای گونه‌های بسیار مختلفی است که خود این نشان از زایش فکر در میان آنهاست. برخی از صهیونیست‌ها بر عنصر سرزمین تاکید می‌کردند و برخی دیگر بر عنصر مردم: (Medoff, 2008:xxxii)

۲- شکاف بین یهودیان آمریکا و رژیم صهیونیستی

یهودیان در آمریکا بین خود شکاف‌های خاصی دارند و با یهودیان ساکن در سرزمین‌های اشغالی نیز دارای اختلافات خاصی هستند که عمده‌ترین آنها به شرح زیر است:

۱-۱- شکاف یهودیان صهیونیست با ضد صهیونیست

یکی از نخستین مصادیق شکاف‌ها در بین یهودیان آمریکا، شکاف بین یهودیان صهیونیست و ضد صهیونیست است. به تعبیر دقیق‌تر، این شکاف بین صهیونیست‌های سیاسی و مذهبی واقع شده‌است. اگر ایده بازگشت به سرزمین موعود را به عنوان «صهیونیسم» تعریف کنیم، آنگاه همه یهودیان را باید صهیونیست خواند اما درباره شیوه بازگشت، اختلاف نظر شدیدی وجود دارد که آنها را به دو گروه صهیونیست‌های سیاسی و صهیونیست‌های

مذهبی تقسیم می‌کند. البته امروزه در ادبیات سیاسی، پسوندهای مذکور کاربردی ندارد و از عنوان اصلی شکاف بین یهودیان صهیونیستی و ضد صهیونیست استفاده می‌شود.

از نظر تاریخی پیدایش گروه‌های یهودی ضد صهیونیست به تالیف کتاب «دولت یهود» هرivel بازمی‌گردد. قرار بود اولین کنگره صهیونیست‌ها در مونیخ برگزار شود؛ زیرا هیأت روسی با برگزاری آن در سوییس (شهر بازل) مخالف بود، اما یهودیان مونیخ، میزبانی را نپذیرفتند. دلیل مخالفت آن‌ها هم این بود که تلاش برای ایجاد یک دولت ملی برای یهودیان را مغایر یهودیت می‌دانستند. (Laqueur, 2003: 131) با افزایش تلاش برای تشکیل دولت یهودی، مخالفت صهیونیست‌های مذهبی نیز تشدید شد. مهمترین گروه صهیونیست‌های مذهبی، جنبش «نتوری کارتا» (Neturei Karta) است. این جنبش از یهودیانی تشکیل شده که تشکیل اسرائیل را گناه بزرگی در آیین یهودیت تعبیر می‌کنند و همواره از مخالفان رژیم صهیونیستی بوده‌اند. نتوری کارتا یا «پاسداران شهر»، نام یک اقلیت یهودی ارتدوکس حریدی ضد صهیونیسم سیاسی است و معتقد است بر اساس تلمود یا کتاب قوانین یهودیت، تشکیل دولت یهود تا پیش از ظهور ماشیاح یا «منجی جهان» ممنوع و نامشروع است. از دید این گروه، صهیونیسم سیاسی «سمی» است که «یهودیان واقعی» را تهدید می‌کند. نتوری کارتاها از دیدگاه مذهب به پدیده‌ی صهیونیسم نگرسته و معتقدند مهاجرت یا بازگشت یهودیان به ارض موعود، تنها در زمان حضور موعود بنی‌اسرائیل، انجام خواهد شد و به باور آنان، این موعود هنوز ظهور نکرده است. (برنر، ۱۳۶۷: ۱۸) اعضای این تشکل ارتدکسی، امروزه در عرصه سیاسی آمریکا بسیار فعال بوده و کارزار بین‌المللی علیه مولود صهیونیسم سیاسی (اسرائیل)، ایجاد کرده‌اند. بین جنبش نتوری کارتا و سازمان‌های صهیونیستی در آمریکا اختلاف نظری شدید وجود دارد. این اختلاف به حدی است که رهبران ناتوری کارتا، بارها با سفر به جمهوری اسلامی، مخالفت خود را با رژیم صهیونیستی اعلام کرده‌اند.

۲-۲- شکاف بین یهودیان صهیونیست

هنگامی که روابط بین اسرائیل و یهودیان دنیا بویژه آمریکا بررسی می‌شود، معمولاً این گزاره در بین پژوهشگران به عنوان مفروض مطرح می‌شود که یهودیان جامعه‌ای یکپارچه و متحد در دنیا هستند. اگرچه میزان اتحاد در بین یهودیان دنیا بسیار بالاست اما تبدیل این وضعیت به عنوان واقعیتی که هیچگونه اختلافی بین یهودیان دنیا وجود ندارد، به تقویت راهبرد صهیونیسم بین‌الملل منجر

می‌شود؛ و پذیرش بدون چون و چرای آن به مثابه تقویت این ادعا خواهد بود. از جمله نقاط ضعف در جامعه علمی صهیونیسم‌پژوهی در ایران، تلاش ناخواسته برای بزرگنمایی نقش یهودیان و اتحاد آنها در دنیاست. حتی اگر موضوع یکسان‌انگاری آمریکا، صهیونیسم و رژیم صهیونیستی نیز نادیده گرفته شود، باز هم تلقی قوم واحد از یهودیان که دارای هویت مشترک است و همواره یکی از اهداف نظریه‌پردازان یهودی بوده، نباید براحتی پذیرفته شود. یهودیان خود را یک هویت دینی یکپارچه به نام «بنی اسرائیل» می‌دانند که از رابطه خاص با خدای خود برخوردارند و این خدا در آنان حلول می‌کند و سطح بالایی از قداست به آنان می‌بخشد. خدا تورات را بر آنان به عنوان ملت برگزیده خود فرو می‌فرستد و ماموریت این ملت یهودی مقدس چنین خلاصه می‌شود که باید در برابر ملت‌های دیگر گواه تاریخی و گواه خدا باشد. (اسلامی و فقیه‌زاده گرجی، ۱۳۹۶: ۲۴۴)

جامعه یا هویت ملی به واسطه باور مشترک و تعهد متقابل، قدمت تاریخی، منش فعال، وابستگی به یک قلمرو خاص و متمایز شدن از دیگر اجتماعات به واسطه فرهنگ عمومی خاص (فرهنگ عمومی مشترک)، پدید می‌آید (میلر، ۱۳۸۳: ۳۴). عناصر بنیادین هویت ملی در شش عنصر سرزمین تاریخی، یعنی وطن؛ اسطوره‌های تاریخی و خاطرات تاریخی مشترک؛ فرهنگ عمومی توده‌های مشترک؛ نهادهای سیاسی اداره کننده سرزمین مورد نظر، یعنی دولت؛ حقوق و وظایف مشترک برای تمامی اعضا؛ و اقتصاد مشترک و تحرک سرزمینی برای اعضا متبلور می‌شوند. (احمدی، ۱۳۸۸: ۶۶) این در حالیست که یهودیان حتی زبان مشترکی ندارند. از هر متصل بنیانگذار صهیونیسم سیاسی نقل شده که وی از باب مجامله با حاخام‌های شهر بازل، مجبور شده بود در کنیسه نماز بگذارد و برای نماز هم ناچار از یادگرفتن چند کلمه عبری شده بود؛ به قول خودش یادگرفتن این چند کلمه عبری برای او از اداره تمام جلسات کنگره صهیونیست‌ها سخت‌تر بود. (المسیری، ۱۳۸۲: ۲۵۷) صهیونیست‌ها به خوبی بر این امر آگاهی دارند و به این دلیل است همواره کوشیده‌اند که اختلافات هویتی بین خود را نادیده انگارند.

۲-۳- شکاف هویتی

از مهمترین اختلافات بین یهودیان آمریکا و رژیم صهیونیستی، شکاف هویتی است. هویت یعنی تعریفی که یک انسان یا مجموعه انسانی از خود دارد و از دیگران متمایز می‌شود. تعریفی که یهودیان در جامعه آمریکا از خود دارند با تعریف و هویت یهودیان سرزمین‌های اشغالی بسیار متفاوت است. به نظر گوردیس، اختلاف نظر بین یهودیان آمریکایی و یهودیانی

که در سرزمین‌های اشغالی سکونت دارند، بسیار ریشه دارد بوده و قدمت آن به پیدایش صهیونیسم سیاسی باز می‌گردد. به نظر وی، صهیونیسم اروپایی تبلور ناامیدی در حال افزایش یهودیان در اواخر قرن ۱۹ در آن قاره بود. جدایی دین از سیاست و آنتی سمیتیسم راه حلی برای نجات یهودیان اروپا بود. (shuevitz, 2019) این در حالیست که یهودیان در آمریکا در چنین موقعیت خطرناکی قرار نداشته و حتی یهودیان از بنیانگذاران آمریکا محسوب می‌شوند. برخی از مورخین، نقش یهودیان را کشف قاره آمریکا بسیار پررنگ می‌دانند. در یکی از آثار این مورخین آمده‌است: در ۳۱ مارس ۱۴۹۲ به استثنای یهودیانی که غسل تعمید می‌پذیرفتند، سایرین می‌بایستی تا قبل از دوم اوت ۱۴۹۲ بدون همراه داشتن طلا و نقره، خاک اسپانیا را ترک می‌کردند. در پی این فرمان ۳۰ هزار خانواده از «کاستیل» و ۶۰ هزار خانواده از «آرماگون» و بطور کلی جمعاً ۱۶۰ هزار یهودی (با احتساب بقیه شهرها) به کشورهای همسایه از جمله پرتغال و اطراف مدیترانه رفتند. کریستف کلمب که شاید یک یهودی تغییر مذهب داده بود، یک روز پس از پایان مهلت (سوم اوت ۱۴۹۲) اسپانیا را برای کشف قاره جدید ترک کرد. (ماتینلی، ۱۳۸۳: ۵) البته همین نویسنده مطلب مذکور را در قالب تاریخ تفتیش عقاید بیرون می‌کشد به برخی اسامی اماکن اشاره می‌کند که به نوعی مربوط به یهودیان است که از جمله می‌توان به «کانتیک» و «کانتیکت» اشاره کرد. این اسم یکی از ۱۳ مستعمره و ایالت مهم آمریکا در اوایل مهاجرت مهاجرین بود که از «کانتیک» یعنی سرود مذهبی یهودیان که سه قرن قبل از زبان عبری در دوره حضرت سلیمان نوشته شده بود، اشاره دارد. بسیاری از یهودیان تازه وارد نیز، آمریکا را « اورشلیم جدید» می‌نامیدند. کالینز پایپر در این رابطه می‌نویسد: دولت اسرائیل چیزی جز یک نماد از یک رؤیای دیرینه نیست، چون در واقعیت، رؤیایشان در آمریکا یعنی اورشلیم جدید محقق شده‌است. اسرائیل کوچک منظور اسرائیل در مقابل آمریکا یا اسرائیل بزرگ است. (پایپر، ۱۳۸۷: ۶ و ۱۰). وام سفر کریستف کلمب برای کشف قاره آمریکا از سوی لوییس دو سانتانخل (Loeis de santangel) مشاور یهودی پادشاه اسپانیا فراهم شد و اولین اروپایی که از کشتی کلمب پا بر روی خاک آمریکا گذاشت، لوئیس دو تورس (Lois de torres) بود. (سومبارت، ۱۳۸۴: ۳۴). یهودیان از نظر تاریخی، مناصب مهم قدرت را در آمریکا در دست داشته‌اند و هرگز مانند آنچه آنتی سمیتیسم در اروپا می‌خوانند مصداق بارز آنرا هولوکاست می‌دانند، تجربه نکرده‌اند؛ وقتی یهودیان آمریکا

چنین تجربه تاریخی دارند، با یهودیان سرزمین‌های اشغالی که غالباً از اروپا مهاجرت کرده‌اند، مقایسه می‌شوند، هویت بسیار متفاوتی برای خود دارند و کیستی و دگر خود را به گونه دیگری تعریف می‌کنند. علاوه بر متغیر تاریخ، تجربه زندگی روزمره این جامعه یهودی نیز بسیار متفاوت است. یهودیان سرزمین‌های اشغالی خود را در ناامنی دائمی تصور می‌کنند اما یهودیان در آمریکا از مصونیت‌های ویژه امنیتی برخوردارند.

۲-۴- شکاف در هویت مذهبی

از مصادیق بارز شکاف هویتی، تعریف متفاوتی است که یهودیان آمریکا در مقایسه با یهودیان سرزمین‌های اشغالی از هویت مذهبی خود دارند. یهودیان آمریکا و سرزمین‌های اشغالی از نظر گرایش‌های مذهبی، بسیار با هم متفاوتند و این تفاوت در نوع کنش سیاسی آنها بسیار تاثیرگذار است. یهودیان سرزمین‌های اشغالی را به دو گروه عمده ارتدکس و غیر ارتدکس تقسیم می‌کنند. یهودیان ارتدکس که ۲۲ درصد جمعیت یهودیان این مناطق را تشکیل می‌دهند شامل دو گروه هریدی و داتی هستند. غیر ارتدکس‌ها که ۷۸ درصد و شامل ماسورتی‌ها و هیلونی‌ها هستند. از نظر مذهبی بودن؛ هریدی‌ها، ارتدکس‌های افراطی؛ داتی‌ها را مذهبی یا ارتدکس مدرن؛ ماسورتی‌ها را سنتی و هیلونی‌ها سکولار^۱ محسوب می‌شوند. این در حالی است که یهودیان آمریکا شامل سه گروه محافظه کار (۱۸ درصد)، جنبش اصلاح (۳۵ درصد) و خارج از جریان اصلی مذهب یهود می‌شوند. تنها ۱۰ درصد از یهودیان آمریکا خود را ارتدکس می‌دانند. حدود نیمی از یهودیان آمریکا خود را لیبرال می‌دانند و تنها ۱۹ درصد محافظه کار. (pew, 2016: 49-50)

اختلافات مذهبی یهودیان آمریکا و سرزمین‌های اشغالی تبعات بسیار فراوانی در عرصه هویتی و سیاسی دارد. میزان مذهبی بودن یهودیان، تاثیر مستقیمی بر انجام مناسک یهودی و شرکت آنها در مراسم مختلف دارد. در حالیکه ۹۳ درصد یهودیان سرزمین‌های اشغالی به هویت یهودی خود افتخار می‌کنند، ۳۳ درصد از جوانان یهودی آمریکا اصولاً خود را یهودی نمی‌دانند بلکه معتقدند صرفاً والدین آنها یهودی هستند. تفاوت در مذهبی بودن

^۱ Haredi (often translated as “ultra-Orthodox”), Dati (“religious”), Masorti (“traditional”) and Hiloni (“secular”).

باعث شده که ۹۸ درصد یهودیان سرزمین‌های اشغالی ازدواج درون دینی داشته باشند و همین درصد دوستان خود را از بین یهودیان انتخاب می‌کنند اما این درصدها در بین یهودیان آمریکا به ترتیب به ۵۶ و ۳۳ درصد کاهش می‌رسد. حدود ۲۵ درصد یهودیان آمریکا اعتقادی به سرنوشت مشترک یهودیان سرزمین‌های اشغالی ندارند (pew, 2016: 47-62) براساس پژوهشی که نشانگر شکاف نسلی در بین یهودیان آمریکاست، شکاف بیشتری در میان جوانان و سالخوردهگان یهودی آمریکایی در قبال رژیم صهیونیستی وجود دارد. در حالی که ۸۰ درصد افراد ۶۵ ساله و بزرگتر گفته بودند که «نابودی اسرائیل یک فاجعه و مصیبت شخصی برایشان خواهد بود»، تنها ۵۰ درصد از یهودیان آمریکایی ۳۵ ساله و کوچکتر چنین نظری داشتند. (گوردیس، ۱۳۹۶)

در حالیکه ۲۷ درصد یهودیان در سرزمین‌های اشغالی می‌گویند در مراسم مذهبی، هفته‌ای یکبار شرکت می‌کنند، این درصد در آمریکا ۱۱ درصد است. ۳۶ درصد یهودیان در سرزمین‌های اشغالی معتقدند مذهب در زندگی آنها مهم است اما تنها ۲۶ درصد آمریکا اینگونه فکر می‌کنند. ۵۶ درصد یهودیان سرزمین‌های اشغالی، در شب جمعه و آغاز روز شباط شمع روشن می‌کنند ولی ۲۳ درصد یهودیان آمریکا چنین کاری را انجام می‌دهند. حدود ۶۳ درصد یهودیان سرزمین‌های اشغالی می‌گویند غذای کاشر در خانه نگهداری می‌کنند که سه برابر یهودیان آمریکایی است. (pew, 2016: 50)

وایزمن، تفاوت‌های بنیادینی بین یهودیان آمریکا و سرزمین‌های اشغالی قائل است: «یهودیان آمریکایی ۱۵۰ سال است که راه خود را ادامه می‌دهند، مسیری که می‌توان آنرا دین جدیدی خواند و یا حداقل یک شاخه جدید از یکی از قدیمی‌ترین ادیان دنیاست. رهبران یهودی آمریکایی در یک لحظه تاریخی که تا امروز طنین دارد؛ در سال ۱۸۸۵ در پیتسبورگ گردهم آمدند و یک تفسیر جدیدی از یهودیت در آمریکا ایجاد کردند تا آنچه را که به عنوان پلتفرم پیتسبورگ (Pittsburgh Platform) شناخته می‌شود، ایجاد کنند. براساس آن؛ یهودیان آمریکایی کمتر به بازگشت مسیحیان به ارض اسرائیل اعتقاد داشتند بلکه معتقد بودند می‌توان با «کار و زندگی در و با جهان» (living and working in and with the world) به خدا و هدف خود رسید. برخلاف یهودیان اروپا که دنبال تحقق وعده بازگشت بودند، برای اکثر یهودیان آمریکایی، اکنون این امر به عنوان یک اصل از

مذهب آنها پذیرفته شده است: ساختن جهانی بهتر، برابرتر، با مدارا تر در حال حاضر، جایی که آنها زندگی می‌کنند. (Weisman, 2019)

۲-۵-۵- شکاف در بین سازمان های یهودی

شکاف بین یهودیان در آمریکا، در سطح هویتی به سطح سازمانی و کنش سیاسی نیز کشیده شده است. مهمترین کانال کنشگری سیاسی یهودیان؛ سازمان‌های یهودی است به گونه‌ای که بیش از ۵۵۰ سازمان در حوزه‌های مختلف فعالند. این سازمان‌ها در یک تقسیم کار بسیار دقیق، به دور از موازی کاری، بخش عمده زندگی اجتماعی و سیاسی یهودیان را در ساحت‌های مختلف سازماندهی می‌کنند. در کنار سازمانهای ضدصهیونیستی، سازمانهای دیگری وجود دارد که به رغم برخی اشتراکات با سازمانهای یهودی در جهان و بویژه آمریکا، از نظر روش با آنها مخالفند. طی دهه اخیر سازمانهایی با عناوینی چون «صدای دیگر یهود» در اروپا ایجاد شده‌اند. سازمانهایی که سخنگویی و صدای واحد «کریف» در فرانسه و «هیات معاونان یهودی» در انگلیس را نپذیرفته‌اند. جرج شولتز وزیر امور خارجه اسبق آمریکا گفته بود: «هر کسی که فکر می‌کند یهودیان یک گروه همگن هستند و دارای یک لابی واحد هستند، کفایت مدتی با آنها کار کند.» (Waxman, 2016: 145) تا اختلاف بین آنها را متوجه شود.

در آمریکا سازمانهایی چون «جی استریت» در اعتراض به آپیک ایجاد شده‌اند. و این برخلاف آن چیزی است که اینگونه تبلیغ می‌شد «امتیاز بزرگ آپیک این است که در واقع مخالفی ندارد.» (میرشایمر و والت، ۱۳۸۷: ۱۷۵).

یادآوری می‌شود که این سازمانها ضد صهیونیست نیستند اما بشدت با رویکرد و روش آپیک و سازمانهای مشابه مخالفند. با وجود اینکه نیروهای طرفدار اسرائیل نقش مهمی را در سیاست ایالات متحده ایفاء می‌کنند، اما نشانه‌هایی وجود دارند که این تاثیرگذاری در حال کاهش است. جامعه حامی اسرائیل با پیدایش گروه‌هایی همچون جی استریت تا حدودی دچار انشعاب شده است. در صورتی که یهودیان جوان امریکایی به فاصله گرفتن از اسرائیل ادامه دهند و اگر حمایت از اسرائیل تقریباً منحصر به حزب جمهوری خواه شود، بدون شک تاثیرگذاری لابی اسرائیل کاهش خواهد یافت مخصوصاً زمانی که دموکرات‌ها در قدرت هستند (Russell Mead, 2007: 160-8). جی استریت به علت مخالفت با سیاست های

راستگرایانه دولت رژیم صهیونیستی از عضویت در «کنفرانس روسای سازمان های عمده یهودی آمریکا» که دربرگیرنده ۵۲ سازمان مهم یهودیان این کشور است، منع شده است. علاوه بر جی استریت، سازمان‌های‌های حاخامی در آمریکا نیز با هم اختلاف دارند.

۳- پیامدهای سیاسی شکاف‌های اجتماعی یهودیان آمریکا و سرزمین‌های اشغالی

شکاف‌های گسترده بین جامعه یهودیان آمریکا و نیز اختلافات آنها با یهودیان ساکن سرزمین‌های اشغالی، پیامدهای مهمی در رفتار و کنش سیاسی آنها بویژه در قبال رژیم صهیونیستی بر جای گذاشته است که مهمترین آنها به شرح زیر تحلیل می‌شود.

۳-۱- قداست‌زدایی از رژیم صهیونیستی و اعتراض به رفتار آن

حدود ۹۸ درصد یهودیان سرزمین‌های اشغالی، تشکیل رژیم صهیونیستی را تحقق وعده الهی به یهودیان می‌دانند اما حداقل ۴۰ درصد یهودیان آمریکایی اینگونه فکر نمی‌کنند و حتی یک سوم آنها اعتقادی به ضرورت حیاتی وجود دولت اسرائیل برای حیات یهودیان دنیا نمی‌دانند (pew, 206:147, 165) این نوع نگرش یهودیان آمریکایی حاکی از مقدس نداشتن رژیم صهیونیستی است. همچنان که پیتر بینارت- یهودی لیبرال دموکرات - در کتاب خود نشان می‌دهد، بسیاری از یهودیان جوان غیر ارتدوکس در ایالات متحده که به لحاظ سیاسی لیبرال هستند، هم چون والدین خود از اسرائیل حمایت نمی‌کنند. در صورتی که بی‌تفاوتی یا حتی خصومت آنها نسبت به اسرائیل تداوم یابد، این دولت بخش مهمی از حامیان خود را در افکار عمومی آمریکا از دست می‌دهد. (Beinart, 2012: 188-9). در حالیکه لابی‌هایی چون ایپک می‌کوشند تقارن منافع بین آمریکا و اسرائیل را نشان دهند، بسیاری از یهودیان آمریکا، اینگونه فکر نمی‌کنند. نتیجه این نگرش انتقاد از عملکرد این رژیم است. واکسمن در این زمینه می‌گوید: «عصر انتقاد یهودیان آمریکایی از اسرائیل - درست یا غلط - سپری شده است» (Waxman, 2016: 58) بر این اساس، یهودیان آمریکا نسبت به رفتار رژیم صهیونیستی انتقاداتی مطرح می‌کنند که از یکطرف قابل مقایسه با حمایت جامعه یهودی آمریکا در دهه‌های گذشته از رژیم صهیونیستی نیست و از سوی دیگر نشانگر قداست‌زدایی این رژیم حتی در بین خود یهودیان است. واکسمن در کتاب مشهورش می

^۱ the Conference of Presidents of Major Jewish Organizations

نویسد: «اجماع حمایت از اسرائیل در میان یهودیان آمریکا به پایان رسیده و اسرائیل به جای آنکه عامل اتحاد یهودیان آمریکا باشد، عامل اختلاف آنها تبدیل شده است» (Waxman, 2016:3) به گفته وی یهودیان آمریکا در باره ماهیت دولت، شهرک‌های یهودی‌نشین در کرانه باختری و مرزهای نهایی دولت یهودی، دچار قطب‌بندی شده‌اند.

اعتراض یهودیان آمریکایی از رژیم صهیونیستی بر اساس نظر سنجی موسسه پیو در موارد زیر است. اکثر یهودیان آمریکایی معتقدند با توجه به رفتار رژیم صهیونیستی، امکان تشکیل دولت فلسطین در کنار دولت یهودی وجود ندارد. بیش از ۶۰ درصد یهودیان آمریکا (بیش از ۷۰ درصد یهودیان لیبرال) در آمریکا اینگونه فکر می‌کنند تنها حدود ۱۷ درصد از یهودیان آمریکایی معتقدند که شهرک‌های یهودی‌نشین امنیت اسرائیل را افزایش می‌دهد این در حالیست که حدود نیمی از یهودیان سرزمین‌های اشغالی ساخت شهرک‌ها را از نظر امنیتی ضروری می‌دانند (pew, 2016: 47,57) و ایژمن در روزنامه نیویورک تایمز در انتقاد از سیاست نتانیاهاو نوشته بود: «راه حل دو دولت یک جوک است؛ و به‌طور فزاینده‌ای مانند یک شوخی بی‌رحمانه احساس می‌شود.» (Weisman: 2019)

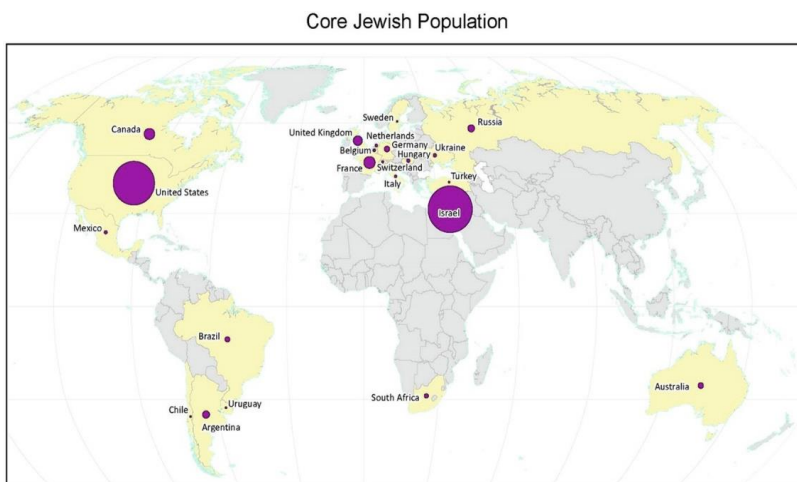
بخش دیگری از اعتراض یهودیان آمریکا نسبت به ماهیت دموکراتیک دولت در رژیم صهیونیستی، است. دانیل گوردیس در این زمینه می‌نویسد: «برای چندین دهه، یهودیان آمریکایی تصور می‌کردند که هرچه اسرائیل از ایالات متحده بیشتر تقلید کند، تحسین برانگیزتر خواهد بود. اما اسرائیل نمی‌تواند از آمریکا تقلید کند زیرا این یک دموکراسی لیبرال نیست. بلکه یک دموکراسی قومی است. (گوردیس: ۱۳۹۶) علاوه بر جریان پسا صهیونیسم که در داخل سرزمین‌های اشغالی غیردموکراتیک بودن رژیم صهیونیستی را با ادله‌های مختلف رد کرده‌اند که یکی از آخرین مصادیق آن، قانون پایه جدید هويت یهودی دولت اسرائیل است، یهودیان در آمریکا نیز رژیم صهیونیستی را به عنوان یک دولت دموکراتیک به رسمیت نمی‌شناسند. یکی از شعارهای اصلی آپیک این بوده که اسرائیل تنها دولت دموکراتیک در خاورمیانه است.

۳-۲- سهم اندک مهاجرت یهودیان آمریکا به سرزمین‌های اشغالی

یکی از عمده‌ترین پیامدهای اختلافات یهودیان آمریکا با رژیم صهیونیستی، سهم اندک مهاجرت یهودیان آمریکایی به سرزمین‌های اشغالی است. درحالی‌که جامعه یهودیان آمریکا پس از سرزمین‌های اشغالی، بیشترین یهودیان جهان را تشکیل می‌دهند اما میزان مهاجران آن

به سرزمین های اشغالی قابل مقایسه با دیگر جوامع یهودی نیست. از جمعیت تقریبی ۷ میلیارد و ۹۰۰ میلیون نفری جهان در سال ۲۰۲۰، حدود ۵ میلیون و ۷۰۰ هزار یهودی زندگی می کنند؛ ۶ میلیون و ۷۷۳ هزار یهودی نیز در سرزمین های اشغالی سکونت دارند. بنابراین، بخش عمده یهودیان دنیا در آمریکا و سرزمین های اشغالی زندگی می کنند. (شکل شماره ۱)

شکل شماره ۱:

کشه، هاد. که محمه عا ۹۹ درصد جمعیت یهودیان جهان، در، خه د حاء، داده اند (American Jewish Year

مهاجرت یهودیان به اسرائیل در سال ۲۰۲۱ حدود ۲۷ هزار نفر بود که از این میزان تنها ۱۴٫۸ درصد یعنی ۴ هزار نفر به یهودیان آمریکایی اختصاص داشت. در این سال فارغ از مهاجرین یهودی آمریکایی، بیشترین تعداد مهاجر به ترتیب مربوط به کشورهای روسیه (۷۵۰۰ نفر)، فرانسه (۳۵۰۰ نفر)، اوکراین (۳ هزار نفر) و اتیوپی (۱۶۳۶ نفر) بوده (TOI, 2021). در سال ۲۰۱۹، حدود ۳۴ هزار یهودی به سرزمین های اشغالی مهاجرت کردند. در حالیکه حدود ۴۰ درصد یهودیان جهان در آمریکا سکونت دارند، تنها ۳ هزار نفر در سال ۲۰۱۹ به سرزمین های اشغالی مهاجرت کردند. (JNS: 2019).

موضوع مهاجرت برای رژیم صهیونیستی، مساله ای حیاتی، امنیتی و حتی فراتر از آن مساله ای هویتی است. یهودیان برای رفتن به فلسطین از عنوان «مهاجرت» (immigration) استفاده نمی کنند؛ بلکه از کلمه «آلیاه» (Aliya) که ریشه عبری داشته و به معنی رفتن به سرزمین مقدس

اسرائیل است، استفاده می‌کنند. همچنین آنها برای مهاجرت از سرزمین اسرائیل از کلمه مهاجرت (emigration) استفاده نمی‌کنند بلکه از «یریدا» (yerida) استفاده می‌کنند که بار منفی دارد. (Medoff, 2008:7) اهمیت مساله مهاجرت برای یهودیان به حدی است که مهاجرت یهودیان یکی از اصول تغییر ناپذیر صهیونیسم سیاسی از اواخر قرن نوزدهم تا امروزه بوده است. بن گوریون معتقد بود موجودیت اسرائیل بدون مهاجرت یهود بی‌معنا و بدون مهاجرت و اسکان یهود بی‌فایده است. به نظر وی که مهاجرت به فلسطین به منزله خونی است که ادامه حیات اسرائیل را بیمه می‌کند و ضامن امنیت و آینده اسرائیل است. (عبدمعروف، ۱۳۷۴: ۱۹) براین اساس در چندین موج مهاجرتی ترکیب جمعیت فلسطین دچار دگرگونی شد و براساس قانون پایه بازگشت مصوب ۱۹۵۲، هر یهودی به محض مهاجرت به سرزمین‌های اشغالی می‌تواند شهروندی رژیم صهیونیستی را دریافت کند. به رغم مشوق‌های مختلف، مهاجرت به کشورهایی که از نظر اقتصادی با مشکل مواجه هستند، متمرکز شده و یهودیان آمریکا چندان تمایلی به مهاجرت ندارند. مهاجرت یهودیان به سرزمینی که صهیونیست‌های سیاسی وعده دادند، به استثنای برخی مقاطع مانند فروپاشی شوروی در حد بسیار پایینی بوده است.

۳-۳- اختلاف نظر در باره سیاست‌های ترامپ و بایدن

شکاف بین یهودیان آمریکا و رژیم صهیونیستی در دوره ریاست جمهوری ترامپ بشدت افزایش یافت. البته با توجه به حمایت‌های گسترده ترامپ از رژیم صهیونیستی از جمله انتقال سفارت آمریکا از تل‌آویو به بیت‌المقدس، پذیرش بلندهای جولان سوریه به عنوان بخشی از اسرائیل، معامله قرن و توافق ابراهیم و حمایت از الحاق بخش‌هایی از کرانه باختری به این رژیم، افزایش شکاف، غیرمنطقی جلوه می‌کند. بویژه وقتی ترامپ با اواما مقایسه شود؛ این شکاف کمتر قابل پذیرش می‌شود. اما نظرسنجی از یهودیان آمریکا و نیز مواضع یهودیان آمریکایی در قبال اقدامات ترامپ مؤید ادعای فوقاست. براساس نظر سنجی که در سال ۲۰۱۹ انجام شد، ۴۲ درصد یهودیان آمریکایی اعلام کردند ترامپ بیش از حد از اسرائیل حمایت می‌کند (Smith, 2019) بسیاری از یهودیان آمریکایی، به ویژه یهودیان جوان آمریکایی، می‌گویند اسرائیل مشکل اسرائیل است. ما مشکل خودمان را داریم. (Weisman: 2019)

برخی از سازمان‌های یهودی منتقد رژیم صهیونیستی حمایت بی‌شائبه ترامپ از نتانیاهو را که بیشتر توسط جراد کوشنر (داماد یهودی ترامپ) سازماندهی می‌شد، را ناقض امنیت دولت

یهودی می‌دانستند. برای مثال جی استریت در بیانیه‌ای نسبت به هزینه‌های ترور سردار قاسم سلیمانی و تداوم این راهبرد به دولت ترامپ هشدار داد: ترور چنین شخصیت ارشدی، اقدامی کاملاً بی‌پرواست که توسط یک دولت خارج از کنترل انجام شده‌است. دولت ترامپ به کرات به دیپلماسی بی‌توجه بوده و رژیم ایران را برای درگیری نظامی تحریک کرده‌است. انجام حمله‌ای که احتمالاً به‌عنوان یک اقدام جنگ تلقی می‌شود، بدون بحث در کنگره و صدور مجوز آن توسط این نهاد، نقض صریح قانون اساسی آمریکاست. از وقتی که ترامپ تصمیم فاجعه‌آمیز نقض یک‌جانبه توافق هسته‌ای برجام را گرفت و راهبرد فشار حداکثری را علیه ایران آغاز کرد، ایران فقط خطرناک‌تر و پرخاشگرتر شده‌است؛ تندروها در مقابل میانه‌روها تقویت شده و منطقه بی‌ثبات‌تر شده‌است. رئیس جمهور آمریکا و مشاوران ماجراجوی وی، مسئول بحران فعلی آمریکا محسوب می‌شوند. آنها ما را به سمت پرتگاه سوق می‌دهند و جان نیروهای آمریکایی، متحدان منطقه‌ای ما در خاورمیانه مانند اسرائیل و میلیون‌ها غیرنظامی ایرانی را به خطر می‌اندازند. در چنین شرایطی، کنگره باید برای جلوگیری از جنگ جدیدی که مردم آمریکا نمی‌خواهند، اقدامات فوری و قاطع انجام دهد. آنها باید قوانینی تصویب کنند که بر اساس آن رئیس جمهور آمریکا مجوز جنگ با ایران را نداشته باشد و وقوع هرگونه جنگی را نقض قانون اساسی آمریکا تلقی کند. باید هر یک از اعضای کنگره به صراحت یکی از این دو گزینه را انتخاب کنند، یا در برابر جنگ بایستند و یا در پشت سر ترامپ برای جنگ قرار گیرند.» (Jstreet, 2020)

یکی دیگر از از سازمان های یهودی که مخالفت خود را با سیاست‌های ترامپ و نتانیاهو اعلام کرد، سازمان سازمان یهودی «اگر حالا نه» (IfNotNow) بود که سال ۲۰۱۴ در اعتراض به حمله رژیم صهیونیستی به نوار غزه ایجاد شد. این سازمان که با سازمان‌های جنگ طلب یهودی در آمریکا نیز مخالف است، از نظریه دو دولت حمایت کرده و خواهان پایان مساله اشغال [کرانه باختری و قدس شرقی] است. اعضای این جنبش در کارزار انتخاباتی برنی سندرز دمکرات شرکت کرده و تابلوی «یهودیان علیه اشغال» (Jews Against the Occupation) با خود حمل می‌کردند. آنها اعلام کردند سیاست اشغال دولت نتانیاهو یک بحران اخلاقی در بین یهودیان آمریکا ایجاد کرده است. (middleeastmonitor.com: 2019)

وایزمن در تحلیل مفصلی که در روزنامه نیویورک تایمز منتشر شد، اختلافات یهودیان با دولت ترامپ را به خوبی توصیف کرده بود. وی از یک شاخام یهودی در آمریکا نقل می‌کند

که بین اسرائیل و آمریکا شکاف وجود ندارد بلکه یک دره (canyon) وجود دارد که نشانگر عمق شکاف بین آنهاست. به نوشته وایزمن پرزیدنت ترامپ، محبوب در اسرائیل و به طور قطعی مورد تنفر اکثریت یهودیان آمریکایی است. برخی از شاخام‌های یهودی آمریکا اقدام ترامپ در انتقال سفارت آمریکا را تسلیت گفتند. در ماه اکتبر ۲۰۱۹ وقتی ترامپ پس از قتل ۱۱ یهودی در کنیسه درخت زندگی در پیتسبورگ برای ادای احترام به آن شهر رفت، اعضای جامعه یهودی آنجا در اعتراض به ترامپ، از کنیسه خارج شدند. یهودیان آمریکا معتقدند ترامپ تهدید مهمی برای یهودیان است زیرا وی تعصبات ناسیونالیستی را برانگیخته و آنتی‌سمیتیسم را افزایش داده‌است. پلیس فدرال آمریکا اعلام کرد میزان حمله به اماکن یهودی در دوره ترامپ بسیار افزایش یافته‌است. (Weisman, 2019)

چنین اختلافی میان یهودیان آمریکایی و اسرائیلی در دوره بایدن هم وجود دارد. مطابق با نظرسنجی‌ها، بایدن در ماه‌های آغازین دولتش مورد حمایت ۸۰ درصد از یهودیان آمریکا قرار گرفت. اگرچه این میزان محبوبیت در حال حاضر کاهش یافته و به ۶۳ درصد رسیده است (Kampeas Ron, 2022)، اما همچنان این میزان حکایت از تأیید سیاست‌های بایدن در میان اغلب این قشر دارد. با وجود این نگاه مثبت یهودیان آمریکایی، یهودیان اسرائیلی چندان نسبت به بایدن خوشبین نیستند. شکل‌گیری چنین نگاهی ریشه در انتخاب‌های بایدن در حوزه سیاست خارجی دارد. به گفته صهیونیست‌ها، نرمش او در برنامه هسته‌ای ایران و همچنین تصمیم احتمالی بایدن مبنی بر خارج کردن نام سپاه پاسداران جمهوری اسلامی ایران از لیست سازمان‌های تروریستی از جمله این سیاست‌هاست. (MEM, 2022)

علاوه بر این، نگاه انتقادی و میانه‌رو بایدن در قبال سیاست ترامپ در خصوص مسئله اعراب و فلسطین اگرچه مورد تأیید یهودیان آمریکایی بود اما خشم اسرائیلی‌ها را در پی داشت. در دوره بایدن، روابط دیپلماتیک آمریکا با تشکیلات خودگردان فلسطین مستقر در کرانه باختری تجدید شد و کمک‌های مالی آمریکا به فلسطینی‌ها از سر گرفته شد. در چهارچوب مصوبه سال ۲۰۲۱ دولت بایدن، مقرر شد دو صندوق برای حمایت از توسعه در کرانه باختری و غزه تأسیس شود. همچنین با رایزنی این دولت، کنگره آمریکا مبلغ ۵۰ میلیون دلار برای سال مالی ۲۰۲۱ و همین مقدار را برای سال مالی ۲۰۲۲ اختصاص داد. قرار است این میزان کمک مالی تا سال ۲۰۲۵ به فلسطین اعطا شود. بی‌تردید این موارد همگی ناظر به اعتقاد بایدن به تمرکز بر فرایند صلح

خاورمیانه با تأکید بر راه حل دو دولت در یک سرزمین است. (CRS, 2022: 6-9)

البته صهیونیسم بین‌الملل برای کاهش شکاف‌های مذکور، تلاش‌های بسیاری انجام می‌دهد. در نظر سنجی‌های مختلف، این نتیجه حاصل شده بود که سفر یهودیان آمریکا به سرزمین‌های اشغالی در تغییر و تعدیل نگرش یهودیان آمریکایی بویژه جوانان مؤثر است. از اینرو تعدادی از سازمانهای صهیونیستی در برنامه‌ریزی‌های گسترده، به بهانه‌های مختلف یهودیان آمریکایی را به سرزمین‌های اشغالی می‌برند. با توجه به جایگاه نمادینی که ارض اسرائیل در اندیشه صهیونیستی دارد، صهیونیسم می‌کوشد، اسرائیل را به عنوان مرکز فرهنگی و ام‌القرای صهیونیسم حفظ کند. به این دلیل این رژیم باید به مرکز ثقل جمعیت ملت یهود تبدیل شود و حداقل نیم از یهودیان جهان در مناطق اشغالی سکونت داشته باشند.

نتیجه گیری

این مقاله به دنبال تبیین اختلافات بین یهودیان آمریکا و سرزمین‌های اشغالی بود. نتیجه پردازش فرضیه و داده‌های خامی که از منابع معتبر و دسته اول یهودیان گرفته شده، حکایت از آن دارد که از یکطرف بین خود یهودیان در آمریکا و سرزمین‌های اشغالی، شکاف وجود دارد و از سوی دیگر بین آنها نیز اختلافات جدی وجود دارد. بخشی از این اختلافات ناشی از تجربه تاریخی و زیست متفاوت یهودیان در این دو جامعه است و بخشی از آن نیز ناشی از رفتارهای سیاسی است. هر چقدر زمان می‌گذرد، و اقدامات رژیم صهیونیستی افراطی‌تر می‌شود، اختلاف جوانان یهودی آمریکایی با این رژیم بیشتر می‌شود. همچنین رقیق تر شدن هویت بسیاری از یهودیان آمریکا موجب می‌شود که مسائل اساسی که صهیونیسم بین‌الملل آنرا متعلق به همه یهودیان دنیا می‌دانست، کمرنگ‌تر شود. پیدایش سازمان‌های جدید یهودی در آمریکا اگرچه ممکن است بخشی از آن به منظور دربرگیری نیروهای خارج شده از جریان اصلی یهودیت باشد اما بخشی از آن ناشی از دیدگاهها و نگرش‌های جدید است. غلیظ‌تر شدن هویت یهودی اسرائیل و غیردمکراتیک‌تر شدن آن که با حمایت‌های ترامپ بیش از پیش غلیظ‌تر می‌شود نیز طی سال‌های اخیر بر افزایش شکاف بین یهودیان این دو جامعه افزوده است. صهیونیسم بین‌الملل با رویکرد بلند مدت بخشی ازین شکاف‌ها را برای تقویت شبکه جهانی خود استفاده می‌کند و به دنبال مدیریت بقیه آن است.

توصیه های سیاستی:

در حوزه مطالعات صهیون پژوهی، همواره صهیونیسم به عنوان یک کلیت همگون، ترسیم شده و تلاش می شود علاوه حتی اختلافات بین آمریکا و رژیم صهیونیستی نیز نادیده گرفته شود. علاوه بر این، در سطح سیاستگذاری کلان- سیاسی رسانه - بر یکسان انگاری آمریکا و رژیم صهیونیستی اصرار ورزیده می شود. این رویکرد در قبال طیف گسترده بازیگران در دنیای پیچیده سیاست بین الملل و درباره بازیگرانی مانند آمریکا، اروپا، رژیم صهیونیستی و حتی بسیاری از کشورهای منطقه، اعمال می شود برجسته سازی مفهوم «گروه ب» یعنی بنیامین نتانیاهو، بن سلمان، بن زاید و بولتون) یکی از نقاط عطف این رویکرد بود که بیشتر به نزدیکی رقبا و دشمنان جمهوری اسلامی منتهی شد.

توصیه سیاستی اصلی این پژوهش که بر ابتدای منابع معتبر بین المللی تهیه شده، این است که به جای ترویج و تعمیم یکسان انگاری رقبا و دشمنان جمهوری اسلامی، رویکرد واقع بینانه تری ترویج و اعمال شود که ضمن شناسایی نقاط اشتراک بازیگران مختلف، نقاط اختلاف آنها برجسته شود.

کتابنامه

- احمدوند، شجاع (۱۳۸۷)، شکاف های اجتماعی و هویت در اسرائیل، پژوهش سیاست، شماره یک.
- احمدی، حمید (۱۳۸۸)، بنیادهای هویت ملی ایرانی، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- اسلامی، محسن و فقیه زاده گرجی، حامد (۱۳۹۶)، «هویت یهود و تکوین موجودیت اسرائیل»، فصلنامه سیاست جهانی، دوره ۶، شماره ۲.
- المسیری، عبدالوهاب (۱۳۸۲)، دایره المعارف یهود، یهودیت و صهیونیسم، ترجمه موسسه فرهنگی مطالعات و پژوهش های تاریخ خاور میانه، تهران: کنفرانس بین المللی حمایت از انتفاضه فلسطین، دبیرخانه.
- برنر، لنی (۱۳۶۷). مشت آهنین (سرگذشت ولادیمیر ژابوتینسکی، مناخیم بگین و اسحاق شامیر)، ترجمه حسین ابوترابیان، تهران: کیهان.
- بشیریه، حسین و قاضیان، حسین، (۱۳۸۰)، بررسی تحلیلی مفهوم شکافهای اجتماعی، پژوهشنامه علوم انسانی، سال هشتم، دوره دوم، شماره ۳۰.
- بشیریه، حسین (۱۳۹۲)، جامعه شناسی سیاسی؛ نقش نیروهای اجتماعی در زندگی سیاسی، تهران: نشر نی.
- پایپر، کالینز (۱۳۸۷)، قدرت پنهان در آمریکا، ترجمه علیرضا عبادتی، تهران: روایت فتح.
- تاجیک، محمدرضا (۱۳۸۳)، دهه سوم تخمینها و تدبیرها، جلد اول، تهران: انتشارات بررسیهای استراتژیک ریاست جمهوری.
- دانیل گوردیس (۱۳۹۶)، «چرا بسیاری از یهودیان آمریکا نسبت به اسرائیل بی تفاوت و یا حتی دشمن شده اند»، ترجمه محمود مجدی، قابل دسترسی
- <https://farsi.iranpress.com/middle-east-i100587>
- رسولی، ابراهیم (۱۳۸۷)، تراحم منافع آمریکا و اسرائیل از ۱۹۴۸ تا ۲۰۰۸ و تاثیر آن بر روابط آینده این دو کشور، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.

سومبارت، ورنر (۱۳۸۴)، یهودیان و حیات سرمایه داری مدرن، ترجمه رحیم قاسمیان، تهران: نشر ساقی.

عبدالله خانی، علی (۱۳۸۲) کتاب آمریکا: ویژه روابط اسرائیل و آمریکا، تهران: ابرار معاصر.
عبدمعروف (۱۳۷۴)، دولت فلسطینی و شهرک های یهودی نشین، ترجمه فرزاد ممدوحی، تهران: اطلاعات.

قربانی، مرتضی (۱۳۹۷)، تزاخم منافع آمریکا و اسرائیل در قبال پرونده هسته‌ای ایران در دوره ریاست جمهوری باراک اوباما، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آیت الله بروجردی.

مارتینلی، فرانکو (۱۳۸۳)، تاریخچه تفتیش عقاید، ترجمه ابراهیم صدقیانی، تهران: جهان رایانه
میرشایمر، جان و والت، استفان (۱۳۸۶)، نقش گروه فشار اسرائیل در سیاست خارجی آمریکا، ترجمه مهدی احساسی، تهران: نشر آبی.

میلر، دیوید (۱۳۸۳)، ملیت، ترجمه داود غزایاق زندی، تهران: موسسه مطالعات ملی.

Alice Katz, Emily (2015), *Bringing Zion Home: Israel in American Jewish Culture, 1948-1967*, State University of New York Press

Beinart, Peter (2012), *The Crisis of Zionism*, New York: Times Books.

CRS (April 15, 2022), *Israel: Background and U.S. Relations in Brief*, Available at: <https://sgp.fas.org/crs/mideast/R44245.pdf>

Cohen, Naomi (2003) *The Americanization of Zionism, 1897-1948* (Brandeis Series in American Jewish History, Culture, and Life), Brandeis University Press

Dashefsky, Arnold and Ira M. Sheskin (2022), *American Jewish Year Book 2020*, (eds) *American Jewish Year Book 2018*. American Jewish Year Book, vol 120. Springer

Finkelstein, Norman G. (2012) *Knowing Too Much: Why the American Jewish Romance with Israel is Coming to an End*, OR Books.

Gordis, Danial (2019), *We Stand Divided: The Rift Between American Jews and Israel*, HarperCollins Publishers.

JNS (2019), 2019 immigration to Israel hits highest number in a decade, Available At: <https://www.jns.org/immigration-to-israel-hits-highest-number-in-decade-in-2019/>

Judith Shulevitz, Judith (Sept. 24, 2019), *Why Are American Jews Falling Out of Love With Israel?*, Available at: <https://www.nytimes.com/2019/09/24/books/review/we-stand-divided-daniel-gordis.html>.

Kampeas Ron (13 April 2022), 63% of US Jews approve of Biden, in drop from 80% last year, poll shows, Available at:

- <https://www.timesofisrael.com/63-of-us-jews-approve-of-biden-in-drop-from-last-year-new-poll-shows/>
- Laqueur, Walter (2003), *The History of Zionism*, Great Britain, MPG Book Ltd.
- Medoff, Rafael and Chaim I. Waxman (2008), *Historical Dictionary of Zionism*, United Kingdom: Scarecrow Press.
- MEM (April 7, 2022), Israel's opinion of Biden's performance is less than positive, Available at: <https://www.middleeastmonitor.com/20220407-israels-opinion-of-bidens-performance-is-less-than-positive/>
- middleeastmonitor (2019), US Jewish organisations launch campaign against Israel occupation, Available At:<https://www.middleeastmonitor.com/20190701-us-jewish-organisations-launch-campaign-against-israel-occupation/>
- Pomson, Alex, Jack Wertheimer and Hagit Hacohen-Wolf (2014) *Hearts and Minds: Israel in North American Jewish Day Schools*, available at: <https://avichai.org/wp-content/uploads/2014/04/Hearts-and-Minds-Israel-Education.pdf>
- Saxe, Leonard, Graham Wright & Shahar Hecht (2022). *The COVID-19 Pandemic and Its Potential Impact on Jewish Young Adults' Relationship to Israel and Jewish Identity*. In: Kenedy, R.A., Rebhun, U., Ehrlich, C.S. (eds) *Israel and the Diaspora: Jewish Connectivity in a Changing World*. *Studies of Jews in Society*, vol 3. Springer.
- Sasson, Theodore, Charles Kadushin & Leonard Saxe (2010) *Trends in American Jewish Attachment to Israel: An Assessment of the "Distancing" Hypothesis*, *Contemporary Jewry* volume 30, pages297–319.
- Sasson, Theodore (2013) *The New American Zionism*, New York: New York University Press
- Seliktar, Ofira (2002) *Divided We Stand: American Jews, Israel, and the Peace Process*, Praeger
- Smith, Gregory (2019), U.S. Jews are more likely than Christians to say Trump favors the Israelis too much, Available At:<https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/05/06/u-s-jews-are-more-likely-than-christians-to-say-trump-favors-the-israelis-too-much/>
- TOI (22 Dec. 2021), 4,000 US immigrants moved to Israel in 2021, the highest annual figure since 1973, Available at: <https://www.timesofisrael.com/4000-us-immigrants-moved-to-israel-in-2021-the-highest-annual-figure-since-1973/>
- Waxman, Dov (2016), *Trouble in the tribe: the American Jewish conflict over Israel*, New Jersey: Princeton.
- Weisman, Jonathan (2019), *American Jews and Israeli Jews ,Are Headed for a Messy Breakup.Is the world ready for another Great Schism?*,

Available

<https://www.nytimes.com/2019/01/04/opinion/sunday/israeli-jews-american-jews-divide.html>

at:

فصلنامه علمی مطالعات روابط بین الملل، دوره ۱۵، شماره ۴، شماره پیاپی (۶۰)، زمستان ۱۴۰۱